

ПТИЧЈИ ГРИП, АВИАРНА ИНФЛУЕНЦА, AVIAN INFLUENZA

УВОД:

Стручњаци Свјетске здравствене организације (СЗО), америчких Центара за контролу и превенцију болести (ЦДЦП) и Организације Уједињених нација за храну и пољопривреду (ФАО) објавили су бројне информације о птичјој грипи или авиарној инфлуенци која се шири Азијом и пријети цијелом човјечанству.

ШТА ЈЕ ПТИЧЈИ ГРИП или АВИАРНА ИНФЛУЕНЦА?

То је облик грипа од којег оболијевају све птице, али је и домаћа живина изузетно подложна тој болести (нарочито ћурке, кокоши и нојеве). Птичји грип је већ прешао и на људе, али нема поузданих података да се преноси са човјека на човјека, али се о томе воде опсежна истраживања и страхује се да би се та сумња могла обистинити, односно да би узročник могао мутирати и тако постати изузетно опасан патоген.

КО ЈЕ УЗРОЧНИК ПТИЧЈЕГ ГРИПА?

Вирус фамилије *Orthomyxoviridae*, род *Influenzavirus A, B*. Вирус се дуго задржава у спољној средини избачен плувачком и изметом обољелих животиња. Инактивише се на температури 56°C/180 минута или на 60°C/30 минута; инактивише се у киселој средини. За дезинфекцију се користе формалин и препарати на бази јода.

ГДЈЕ ИМА ПТИЧЈЕГ ГРИПА?

Заразу су пријавиле многе земље у Азији (Тајланд, Вијетнам, Индонезија, Камбоџа, Јужна Кореја, Јапан, Тајван, Пакистан, Лаос, ...) затим и Русија, Казахстан и друге. У Тајланду и Вијетнаму су забиљежени случајеви те болести код људи. Птичји грип је код људи први пут регистрован у Хонгконгу 1997. године. Од тада се углавном појављивао у Азији, али се појавом у Русији, до Урала појавила озбиљна пријетња и Европи.

КОЛИКО ЈЕ ЉУДИ ОБОЉЕЛО?

Пријављено је преко 100 обољелих, а око 50% је умрло. Сви преминули од птичјег грипа били су заражени вирусом типа *H5N1*, који је уједно и најгори облик, док су у неким од азијских земаља погођеним болешћу регистровани и блажи типови вируса.

КАКО СЕ ПРЕНОСИ ПТИЧЈИ ГРИП?

Заражене птице шире вирус путем плувачке, измета и секрета из кљуна. Пренос је директним контактом са секретима обољелих животиња, посебно фецесом, а онда и храном, водом, опремом, јајима,.... Што се тиче људи, до сада су птичји грип добиле само особе које су имале директан контакт са обољелим птицама, али научници страхују да би птичји грип могао да се повеже са обичним грипом код људи, мутира и постане смртоносни нови вирус који би могао да изазове пандемију. СЗО упозорава, уколико би се вирус птичјег грипа нашао у тијелу особе заражене хуманим, људским грипом, то могло да покрене светску епидемију од које би умрли милиони људи. Према научној претпоставци, чим 40 људи буде заражено мутантом вируса типа *H5N1*, свјетску заразу немогуће је спријечити. У року од само шест мјесеци била би инфицирана половина човјечанства. Процент умрлих достигао би 50% од укупно обољелих. До таквих последица неће доћи – уколико се на вријеме предузму одговарајуће мјере. Обољели и они који су били у дужем и ближем контакту са њима морају бити стављени у карантин. Свака особа која је била у додиру са обољелим мора добити лијекове. И вакцине које пружају релативно слабу заштиту могу да помогну утолико што би било успорено ширење смртоносне заразе.

СИМПТОМИ КОД ПТИЦА И ЖИВИНЕ?

Губитак апетита, депресивно стање, драстично самњење производње јаја, искидано перје, грозница, слабост, дијареја, изузетна жеђ, отицање главе и ногу, љубичаста кријеста. Уколико је сој вируса јак, карактерише се наглим угинућем обољелих животиња са стопом смртности од 50 до 100%.

ПОСТАВЉАЊЕ ДИЈАГНОЗЕ?

Дефинитивна дијагноза поставља се изолацијом вируса у врхунски опремљеним лабораторијама.

КАКО ПРЕПОЗНАТИ БОЛЕСТ КОД ЉУДИ?

Грозница, кашаљ, бол у грлу, болови у мишићима, инфекција ока, упала плућа, акутни респираторни поремећаји, вирусна упала плућа.

ИМА ЛИ ЛИЈЕКА ЗА ОБОЉЕЛЕ ЉУДЕ?

Свјетска здравствена организација наводи да је високо патогени сој отпоран на неке лијекове против вируса - *amantadin* и *rimantadin* и предлаже да се без обзира на терапију обољели људи одмах ставе у карантин. Чак ни Свјетска здравствена организација није потпуно спрема за борбу против птичјег грипа. Према сценарију за случај појаве пандемије птичјег грипа који су сачинили научници, у првој фази потребно је више милиона доза лијека "*tamiflu*" да би се спријечило веће ширење болести.

Лијево: обољела—десно: здрава

Крварење и отицање ногу

ОПШТЕ МЈЕРЕ ЗАШТИТЕ:

Основати ЕКСПЕРТНИ ТИМ сачињен од стручњака из хумане и ветеринарске медицине и других области који ће пратити стање са појавом птичјег грипа у свијету и припремати мјере за случај пандемије, односно ширења болести и појаве на нашим просторима. Забранити и забрањивати увоз живине и живинског меса из свих азијских земаља и Русије и код којих се региструје болест. Држати затворену домаћу живину у вријеме сеобе птица и спречавати сваки контакт домаће живине и дивљих птица. Проводити стално чишћење и дезинфекцију у и око објеката. Власници живине требају сваку промјену здравственог стања хитно пријавити свом ветеринару. На живинским фармама примјенити принцип «све унутра – све напоље» са једним јатом. Едуковати фармере и цијело становништво за **брзо препознавање симптома болести** (ако се појави). Обезбиједити средства и увести из иностранства довољне количине капсула лијека "*tamiflu*" и маске с нанофилтером. Превентивно вакцинисати становништво против обичног грипа чиме ће се обезбиједити дјелимична заштита. Надати се да до појаве птичјег грипа неће доћи.

ШТА ЈЕ СА ЖИВИНСКИМ МЕСОМ?

Нема доказа да се вирус преноси конзумирањем термички третираног производа од живинског меса. Топлота убија вирусе па се живинско месо мора потпуно скувати на температури од најмање 70°C. Препоручује се прање руку послје рада са живинским месом као и да се обезбиједи да то месо не загади друге предмете током манипулације.

ВЕТЕРИНАРСКА СЛУЖБА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Др Драго Н. Недић
БИЈЕЉИНА
Милоша Обилића 51
Тел: 055 226-410
Факс: 055 203-508
E-mail: nedicd@rstel.net